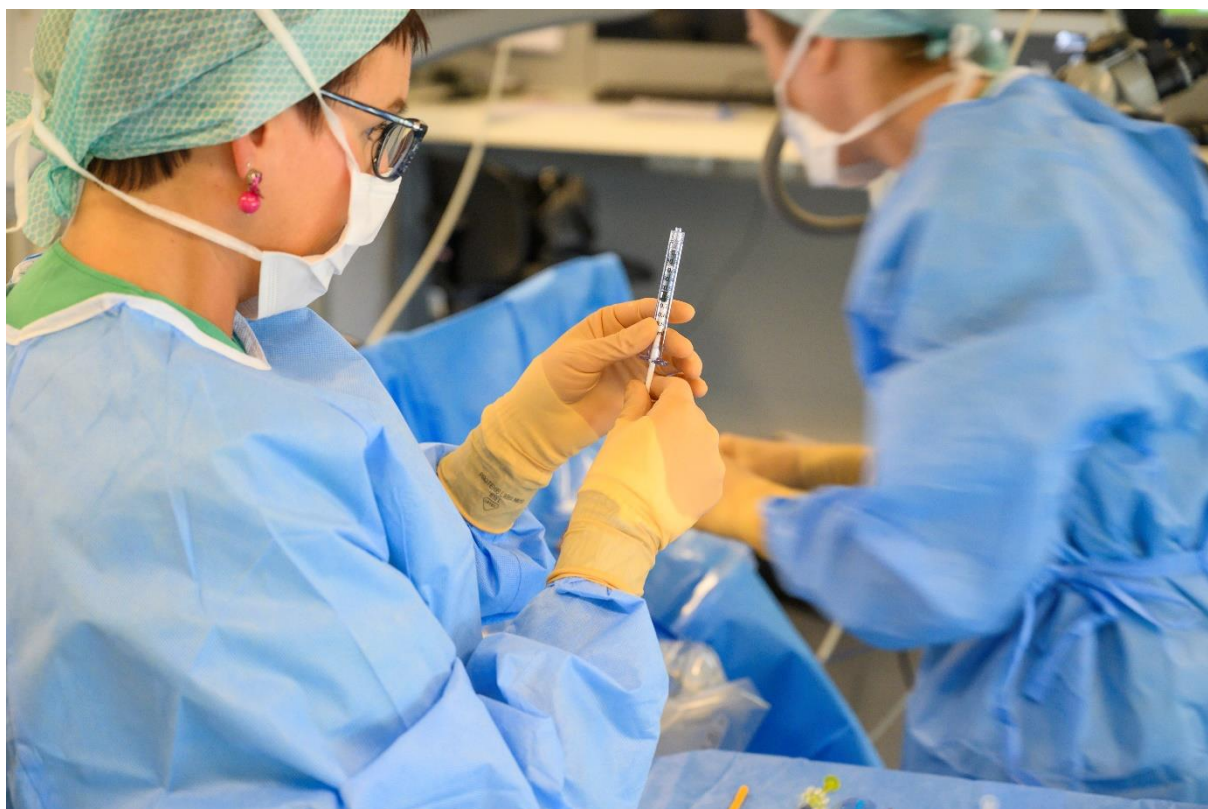

AZ Sint-
Vincentius
DEINZE

Informatie voor studenten vroedkunde en verpleegkunde

AFDELING OPERATIEKWARTIER OK

AZ Maria Middelaars – Site Deinze • Schutterijstraat 34, 9800 Deinze 09 387 70 06 •
verpleegpost.OK.Deinze@mijnziekenhuis.be • <https://www.mariamiddelares.be>
Versie: 2023-2024

Inhoud

1. Voorwoord.....	3
2. Situering binnen het ziekenhuis en grondplan	3
3. Algemene gegevens.....	3
3.1. Indeling van het operatiekwartier	3
3.2. Kledingvoorschriften in het operatiekwartier	8
3.3. Overzicht van de meest voorkomende ingrepen	8
3.4. Belangrijke toestellen in het operatiekwartier	10
4. Organisatie van de afdeling	12
4.1. Diensturen van de verpleegkundigen	12
4.2. Het medisch team	12
4.3. Operatieschema.....	14
4.4. Taken van de operatieverpleegkundigen.....	15
4.4.1. Taken van de coördinator	15
4.4.2. Taken van de recovery verpleegkundigen	15
4.4.3. Taken van de omloop verpleegkundige	16
4.4.4. Taken van de instrumentist verpleegkundige	17
4.4.5. Taken van de sterilisatieverpleegkundige	17
5. Bijkomende informatie	17
6. Eerste stagedag	18
7. Onze verwachtingen.....	18
8. Slot.....	19

1. Voorwoord

Beste student,

We verwelkomen je graag op onze dienst en wensen je een goede start.

Tijdens je stage zal je opgenomen worden in het multidisciplinair team en de teamleden zullen je begeleiden om te groeien als student. We kunnen je veel bijbrengen maar ook jij mag en moet je eigen inbreng leveren.

Deze informatiebundel heeft als doel een beter zicht te krijgen in de organisatie en werking van ons operatiekwartier.

Een brochure kan niet allesomvattend zijn. Heb je nog vragen? Aarzel niet om die met de hoofdverpleegkundige of stagementoren te bespreken.

2. Situering binnen het ziekenhuis en grondplan

De afdeling operatiekwartier bevindt zich op het gelijkvloers in de rechter vleugel van het ziekenhuis. Het operatiekwartier is onderverdeeld in een pre-operatieve ruimte, de recovery, de operatiezalen en de CSA (Centrale Sterilisatieafdeling).

Sinds mei 2015 is er een operatiezaal op de 1ste verdieping, verbonden aan de dagkliniek.

3. Algemene gegevens

3.1. Indeling van het operatiekwartier

- **De preoperatieve ruimte**

De patiënten worden ontvangen door de verpleegkundige van de pre-operatieve ruimte.

Deze ruimte wordt gebruikt als tijdelijke wachtruimte voor de patiënten. In deze ruimte wordt de patiënt voorbereid op de ingreep: nazicht van het Synops dossier, plaatsen van een infuus, het AB beleid, lokale verdoving zijnde plexus verdoving, pop-lock verdoving worden toegediend.

De omloopverpleegkundige van de zaal waar de ingreep doorgaat helpt de patiënt op de operatietafel en brengt deze naar de zaal.

- **De recovery**

In de recovery of ontwaakruimte is er plaats voor 10 bedden. Er is ook een kinderbox waar de kindjes in gezelschap van 1 ouder kunnen ontwaken.

In het operatiekwartier dagkliniek is er ook een recovery waar plaats is voor 2 bedden.

De patiënten verblijven hier tot alle vitale en fysieke parameters in orde zijn.

- **Operatiezalen**

Er zijn 5 grote zalen (zaal A, zaal B, zaal C, zaal E en zaal F).

In het operatiekwartier dagkliniek is er 1 operatiezaal (zaal Z) en 1 therapiezaal (zaal T).

Elke zaal heeft een codekleur zodat de zaalbenodigdheden terug in de juiste zaal terecht komen.

- zaal A : rood
- zaal B : groen
- zaal C : blauw
- zaal E : oranje
- zaal F: geel
- zaal Z : paars gestreept

zaal T : oranje gestreept

- **CSA**

In deze afdeling wordt het materiaal voor alle diensten in het ziekenhuis gesteriliseerd.

Deze afdeling bestaat uit :

° de vuile zone : een afwasruimte

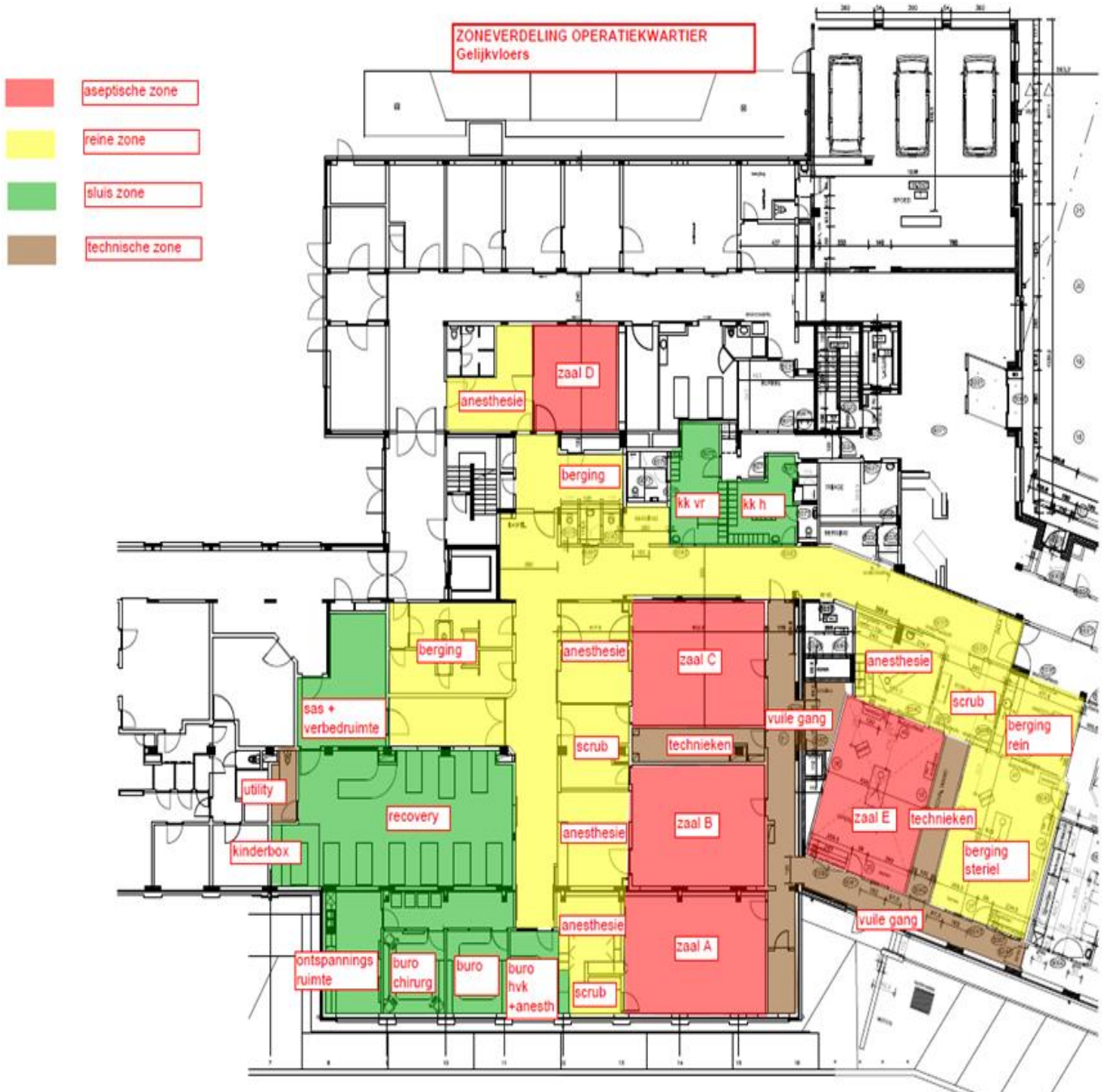
° de reine zone : een sorteer en inpakruimte

° de steriele zone : een afkoelruimte voor de instrumenten

Operatiekwartier gelijkvloers

Operatiekwartier dagziekenhuis eerste verdieping

ZONEVERDELING OPERATIEKWARTIER Verdieping 1

3.2. Kledingvoorschriften in het operatiekwartier

Als men het operatiekwartier wenst te betreden moet men voldoen aan de kledingvoorschriften.

In het OK draagt men verplicht :

- een voor het OK specifiek broekpak;
- een **paarse** haarmuts: haren worden samengebonden en volledig onder de muts gestoken;
- een chirurgisch masker: van zodra men de kritische zone betreedt waar een operatie bezig is of waar steriel materiaal open ligt, moet men het masker dragen. Dit moet mond en neus bedekken;
- ziekenhuis specifiek schoeisel.

3.3 Overzicht van de meest voorkomende ingrepen

Algemene heelkunde	<ul style="list-style-type: none"> ◦ laparoscopische appendectomie ◦ laparoscopische cholecystectomie ◦ open of laparoscopische hernia ◦ open of laparoscopische sigmoïdrectie/ colonrectie ◦ gastric bypass ◦ navelbreuk ◦ hemorroïdectomie ◦ varicen met laser <ul style="list-style-type: none"> • robot geassisteerde ingrepen: hernia, buikwandchirurgie, colonchirurgie.
Gynaecologie	<ul style="list-style-type: none"> ◦ abdominale, vaginale hysterectomie Robot geassisteerde hysterectomie ◦ laparoscopische hysterectomie ◦ laparoscopie voor cystectomie, extra-uteriene,... ◦ sectio ◦ curettage ◦ borstbioptie, mammectomie ◦ LETZZ ◦ diagnostische of therapeutische hysteroscopie
Urologie	<ul style="list-style-type: none"> ◦ TUR prostaat, TUR blaas Robot geassisteerde prostatectomie Robot geassisteerde cystectomie Robot geassisteerde sacro colpo ◦ HOLEP ◦ CLAST ◦ circumcisie, fimosis ◦ hydrocoele ◦ varicocoele ◦ TVTO ◦ vasectomie ◦ laparoscopische colpopexie

Orthopedie	<ul style="list-style-type: none"> ◦ totale heupprothese ◦ totale knieprothese met Mako robot ◦ schouderprothese ◦ plaatsen tibianagel ◦ plaatsen IMHS of DHS ◦ osteosynthese van de enkel, clavicula, pols ... ◦ IAVKB ◦ arthroscopie van de knie, heup, schouder of pols ◦ open cuff herstel ◦ tenniselleboog, golverselleboog, bursectomie ◦ voorvoetcorrectie, PIP fusie ◦ polspinning ◦ carpal tunnel ◦ pols-, hand-, vingercyste ◦ springvinger
Neurochirurgie	<ul style="list-style-type: none"> ◦ dissectomie Cervicale fusie laminectomie
Plastische chirurgie	<ul style="list-style-type: none"> ◦ abdominoplastie ◦ borstreductie, borstprothese plaatsen, reconstructieve chirurgie na mammectomie ◦ liposuctie ◦ otoplastie
Stomatologie	<ul style="list-style-type: none"> ◦ extractie wijsheidstanden ◦ multiple extracties
ORL	<ul style="list-style-type: none"> ◦ plaatsen diablo ◦ adenoïdectomie ◦ tonsillectomie ◦ FESS , septumcorrectie ◦ otoplastie
Oftalmologie	<ul style="list-style-type: none"> ◦ cataractoperatie ◦ intravitreale injectie ◦ blepharoplastie ◦ strabisme
Pijnkliniek	<ul style="list-style-type: none"> ◦ TF ◦ cervicale epidurale

3.4. Belangrijke toestellen in het operatiekwartier

- **Het beademingstoestel**

Het beademingstoestel heeft een monitor om continu parameters te observeren zoals het hartritme, de ademhalingsfrequentie, de saturatie en de bloeddruk van de patiënt. Daarnaast kan het toestel de ademhaling van de patiënt gedeeltelijk of volledig overnemen en dit door de nodige anesthesiegassen toe te dienen.

- **Assistent**

In iedere zaal en in de recovery is er een medicatiekar aanwezig.

In deze kar vind je niet alleen medicatie maar ook de nodige spuiten en naalden om die toe te dienen.

- **Peri-kar**

In deze kar vind je al het materiaal dat je gebruikt bij een epidurale of spinale anesthesie. Deze kar kan ook gebruikt worden als werkblad, bv. bij intubatie: laryngoscoop, tube, maagsonde ... bij plaatsen centraal infuus.

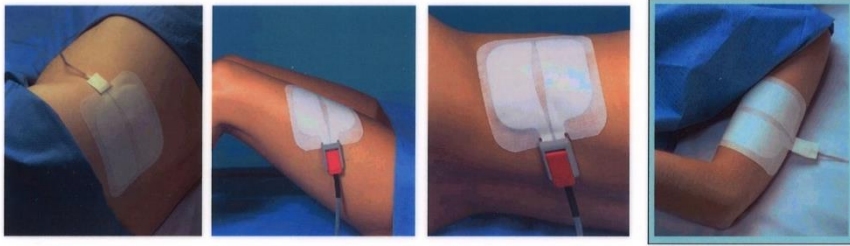
- **Coagulatiestoestel**

Het elektrisch diathermie toestel zorgt door middel van stroom voor warmte om weefsels van elkaar te scheiden. Tijdens het snijden kan er meteen hemostase toegepast worden om bloedverlies te beperken.

Dit toestel kan zowel monopolair met coagulatieplaat als bipolair gebruikt worden.

Keuze van de aanbrengplaats

Goed

- 1 ☺ geschoren huid!!!
- 2 ☺ vaatrijke zone
- 3 ☺ egaal en musculous
- 4 ☺ nabij het operatieveld
- 5 ☺ zuivere droge huid
- 6 ☺ 15 cm van EKG elektrode

Slecht

- 1 ⊗ op behaarde huid!!!
- 2 ⊗ op vetrijke plaatsen(niet de buik)
- 3 ⊗ beenderige uitsteeksels
- 4 ⊗ metalen implantaten
- 5 ⊗ pacemaker
- 6 ⊗ littekens
- 7 ⊗ dikke hoornlagen

Vert. Valerie Verbeke 0477/30.12.4

3M Health Care

• Aspiratietoestel

Dit is een toestel met een aspirerende (zuigende) functie. Het toestel wordt ingeplugd in de centrale leiding (vacuüm) in de muur en wordt geconnecteerd met de leiding om vocht / bloed te aspireren tijdens de ingreep.

4. Organisatie van de afdeling

4.1. Diensturen van de verpleegkundigen

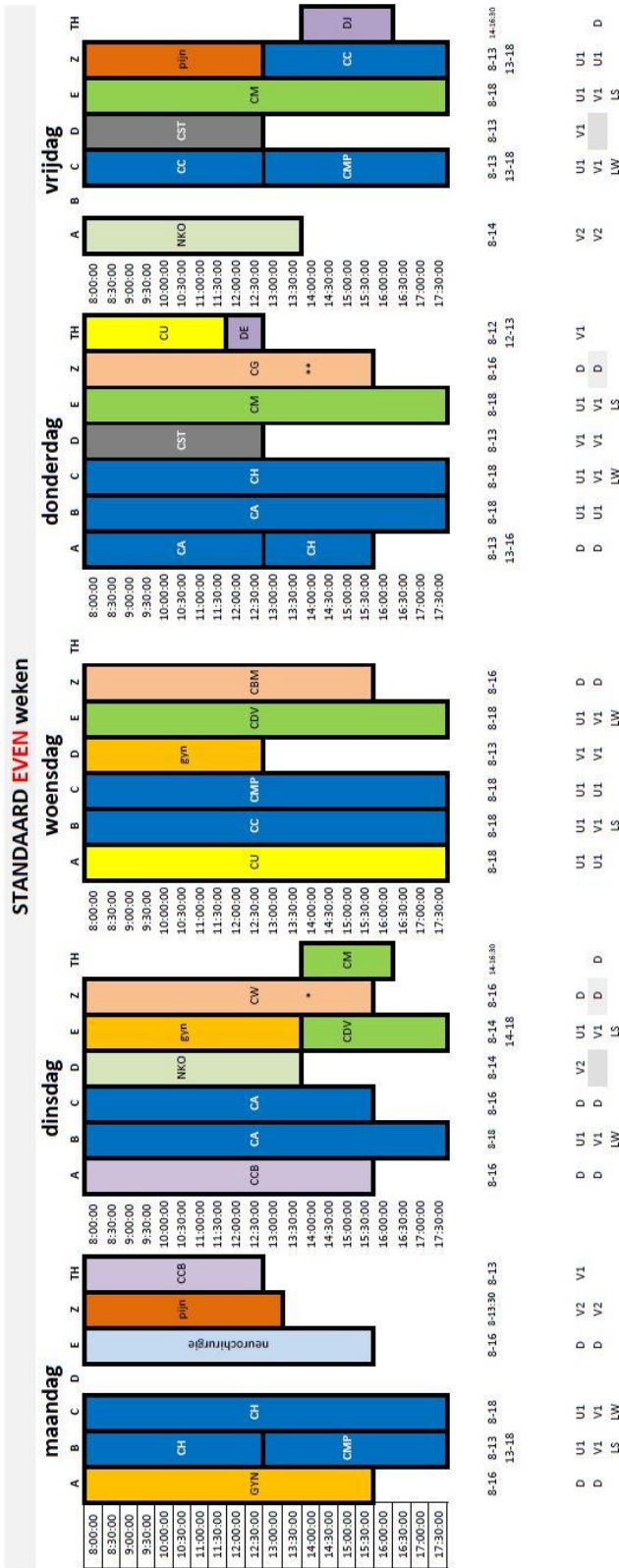
verpleegkundigen zalen	V1 : 8.00 – 13.30 V2 : 8.00 – 14.00 D : 8.00 – 13.00/13.30 – 16.30 U : 8.00 – 13.00 / 13.30 – 18.00 N : 13.00 – 18.30 Ls : 13.00 – 19.15 L1 : 13.00 – 16.00 / 16.30 – 20.00 Lw : 13.00 – 19.00 of einde programma Coo : 8.30 – 12.30 / 13.00 – 17.00
verpleegkundigen recovery	Rv : 7.45 – 13.00 / 13.30 – 16.00 Rd : 9.00 – 13.30 / 14.00 – 17.00 Rd : 9.00 – 13.30/ 14.00 – 17.30 Lr : 13.00 – 16.00 / 16.30 – 20.00
verpleegkundige sterilisatie	St2 : 9.30 – 13.00 / 13.30 – 18.30

4.2. Het medisch team

Anesthesie	Dr. De Groot Dr. Decléene Dr. Biesemans Dr. Huys Dr. Deblaere Dr. Roels Dr. Embo Dr. Verbeke Dr. Mengatti	AU AD ABL AHJ ADI ARN AEK AVK AMF
Algemene heekunde	Dr. De Devisschere Dr. De Mey Dr. Muysoms Dr. Pletinck Dr. Defoort	CDV CMD CMF CPP CDB
Orthopedie	Dr. Mylle Dr. Coeman Dr. Ackerman Dr. Mahieu Dr. Barbier	CH CC CA CMP CBJ
Neurochirurgie	Dr. De Vlioger	CDVJ
Gynaecologie	Dr. Thaler Dr. De Kesel Dr. Verschueren Dr. Vandenberghe Dr. Biesemans Dr. Vanhulle	MT MDA MVE MVS MBS MVA
Urologie	Dr. Huybrechts Dr. Waterlooos Dr. Ameye	CU CWM CMF

	Dr. Dekuyper Dr. Van Baelen Prof Decaestecker	CDP CVA CDK
Plastische chirurgie	Dr. Craggs	CCB
Stomatologie	Dr. Saerens	CST
ORL	Dr. Van de Steene Dr. Huyghe Dr. Vandist	CVV CHJ CVD
Oftalmologie	Dr. Witters Dr. Goetgebuer Dr. Buijsrogge Dr. Vandenbroucke	CW CG CBM CVT

4.3. Operatieschema

4.4. Taken van de operatieverpleegkundigen

De verpleegkundigen van het operatiekwartier worden ingezet in de operatiezalen waar ze fungeren als anesthesie, omloop en instrumenterende verpleegkundigen.

Zij worden ook ingezet in de recovery en sterilisatie.

Bij afwezigheid van de hoofdverpleegkundige wordt er een verpleegkundige uit het team coördinator.

4.4.1. Taken van de coördinator

- Telefoonoproepen beantwoorden
- Firma's contacteren
- Operatieplanning bijsturen
- ...

4.4.2. Taken van de recovery verpleegkundigen

- Preoperatieve ruimte
  - De afdeling contacteren om de patiënt naar het ok te brengen.
  - De patiënt ontvangen en jezelf voorstellen.
  - Samen overlopen van de checklist 'veilige heekunde'.
  - De patiënt krijgt een haarmuts en er wordt een perifeer infuus geprikt.
  - Er is een kort overleg met de anesthesist en chirurg.
- Ontwaakruimte
  - Samen met de collega's van de zaal en de anesthesist de patiënt verbedden van operatietafel naar bed.
  - De patiënt comfortabel installeren en aanschakelen aan de monitor.
  - Observatie van de postoperatieve parameters en vitale functies en deze noteren in het elektronisch patiëntendossier :
    - Hartslag
    - Bloeddruk
    - Ademhalingsfrequentie
    - Saturatie
    - Bewustzijn
    - Perifeer infuus
    - Verband
    - Redon / blaassonde
    - Pijn / nausea
    - Temperatuur
  - Toedienen van medicatie (IV, IM en SC) bij postoperatieve pijn of nausea en elk toegediend medicament en infuus aanrekenen. En noteren in het elektronisch patiëntendossier.
  - Ontslag uit de recovery indien de patiënt pijnvrij en stabiel is.
  - Contact opnemen met de afdeling om patiënt af te halen.
  - Elektronische checklist invullen voor transfer naar afdeling en bevestiging overdracht in medisch dossier typen.

4.4.3. Taken van de omloop verpleegkundige

- In ons operatiekwartier neemt de omloopverpleegkundige ook de taak van de anesthesieverpleegkundige op zich.
- Bij de start van de dag is er een eerste controle van de checklist in de zaal.
- Pre operatieve fase :
  - De operatietafel voorbereiden bv. een hulpstuk installeren, steeklaken, warmtedeken ...
  - Verwelkomen van de patiënt en jezelf voorstellen.
  - Helpen van de patiënt bij het verbedden van bed naar operatietafel en begeleiden naar de operatiezaal.
  - De patiënt inbrengen in het computersysteem axis.
  - Aanschakelen aan de monitor : 3 afleidingen ECG, bloeddrukmeter, saturatiemeter
  - Positioneren van de patiënt afhankelijk van de soort ingreep, bv. arm- of beensteun plaatsen, coagulatieplaat,...
  - Time-out fase 1 checklist "veilige heelkunde".
  - Assistentie bij anesthesie :
    - materiaal verzamelen en voorbereiden naargelang de soort anesthesie
    - hulp bij inductie
  - Aankleden chirurgisch team.
  - Aangeven steriel materiaal.
  - Aanbieden van onstmetting vloeistof, de soort is afhankelijk van de ingreep en de chirurg.
  - Toestellen aanschakelen zoals coagulatie, aspiratie,...
  - Time-out fase 2 checklist "veilige heelkunde"
    - aantal kompressen?
    - aantal naalden en messen?
    - aantal instrumenten?
    - ...
- Per operatieve fase
  - Administratie invullen en axis.
  - Aangeven van extra materiaal zoals kompressen, draad ...
  - Bij het afronden van de operatie gaat de omloop samen met de instrumentist verpleegkundige de kompressen tellen.
- Post operatieve fase
  - De patiënt terug in een neutrale positie brengen.
  - Time-out fase 3 checklist "veilige heelkunde".
  - Laatste administratie in orde brengen.
  - Na goedkeuring van de anesthesist de monitor afschakelen en reinigen.
  - Patiënt helpen verbedden in de recovery.
  - Zaal klaarmaken voor een volgende ingreep.
- Op het einde van het programma is er een tweede controle van de checklist zodat de zaal startklaar is voor 's anderdaags.

4.4.4. Taken van de instrumentist verpleegkundige

- Pre operatieve fase
  - Materiaal voor de ingreep verzamelen en controleren.
  - Klaarzetten van toestellen zoals laparoscopie toren, beeldversterker,...
  - Scrubben en / of rubben van de handen.
  - Steriel aankleden met short en handschoenen.
  - Aannemen steriel materiaal en instrumententafel klaar zetten.
  - Instrumenten, kompressen, naalden en messen tellen.
  - Ontsmetten van de operatiezone en steriel afdekken van de patiënt.
- Per operatieve fase
  - Instrumenten en draad aanbieden op het juiste moment.
  - Hulp bieden voor een goed verloop van de operatie.
  - Orde en netheid aan de instrumententafel.
  - Tellen van kompressen, naalden en messen bij het sluiten van de wonde.
- Post operatieve fase
  - Instrumenten tellen en verzamelen.
  - Zaal klaarmaken voor de volgende ingreep.
- Op het einde van het programma samen met de omloopverpleegkundige een tweede controle van de checklist uitvoeren zodat de zaal startklaar is voor 's anderdaags.

4.4.5. Taken van de sterilisatieverpleegkundige

- Klaarzetten van het programma voor de volgende dag.
- In de namiddag hulp bieden op sterilisatie.
- Materiaal uit de steriele zone opbergen op de juiste plaats.

5. Bijkomende informatie

Je kan bijkomende informatie verzamelen voor je stage:

- in de infomappen in de zaal; zowel voor anesthesie als voor de verschillende disciplines;
- in het dagelijkse operatieschema aaxis;
- bij de verpleegkundige waar je die dag met samenwerkt;
- bij de stagementoren;
- bij de hoofdverpleegkundige of coördinator;
- bij de behandelende chirurg of anesthesist.

6. Eerste stagedag

- De week voor aanvang van je stage neem je telefonisch contact op met het operatiekwartier, tel. 09 387 70 18. Het begin uur van je eerste stagedag wordt dan besproken.
- Voor de aanvang van je stage moet je de infobrochure van het operatiekwartier doornemen.
- Op je eerste stagedag kom je binnen via de ingang aan de spoedopname. Je neemt plaats in de wachtzaal van spoedopname om 8 u waar je opgevangen wordt door de coördinator van het OK.
- Op je eerste stagedag krijg je een korte rondleiding in het operatiekwartier door de hoofdverpleegkundige of één van de mentoren.
- Er wordt tijd gemaakt om je persoonlijke leerdoelen te bespreken en eventueel aan te passen.

7. Onze verwachtingen

- Als student is het noodzakelijk je doelstellingen te formuleren en die uit te schrijven. Maak je doelstellingen ook duidelijk aan je stagementor en de andere verpleegkundigen. Zo kunnen zij rekening houden met de specifieke zaken die je zelf wil oefenen .
- Het operatiekwartier is een dienst waar je veel technische vaardigheden kan oefenen zoals : hulp bieden bij installeren van de patiënt, een perifere katheter plaatsen, sonderen, aanschakelen monitoring, assisteren bij anesthesie, assisteren bij het steriel aankleden en steriel aangeven van instrumenten,.....
- Wij verwachten dat onze studenten **actief** op zoek gaan naar deze **oefenkansen** en zodoende een inzicht krijgen in de werking van het operatiekwartier.
- Het kan een hulp zijn om je leerproces in verschillende fasen te verdelen. De eerste dag moet je als student goed observeren en noteren. De rest van de eerste week kan je je aandacht richten op de taken van de omloopverpleegkundige. In de tweede week richt je je aandacht op de anesthesie. En vanaf de derde stageweek kan je alles combineren.
- **Wanneer je als student een steriliteitsfout maakt, meld deze dan onmiddellijk. Het niet melden van steriliteitsfouten wordt zeker binnen de muren van een operatiekwartier als een ernstige fout aanzien!**
- Zorg ervoor dat je feedbackfiche steeds wordt aangeboden aan de verpleegkundigen waarmee je hebt gewerkt. Schrijf de naam van de verpleegkundige waar je die dag mee gewerkt hebt op je feedbackfiche zodat je deze ook later nog kan aanbieden. Omdat je niet elke dag met je mentor samenwerkt hebben we deze gegevens nodig voor een correcte eindevaluatie.
- De stagiair wordt verwacht steeds stipt op tijd op de afdeling aanwezig te zijn. Kan je niet komen werken, bijvoorbeeld door ziekte,... Verwittig dan steeds onze dienst.
- De stagiair dient steeds strikt **het beroepsgeheim** te respecteren. Dit houdt in dat we discreet moeten omgaan met vertrouwelijke informatie, met alles wat we zien, horen en opvangen tijdens het uitvoeren van onze stage. Er wordt niets afgeprint of gekopieerd uit

het medische en/of verpleegkundig dossier. Patiëntennamen worden niet gebruikt in verslagen.

-

8. Slot

Deze brochure is een instrument met als doel je voor te bereiden op jouw stage in het operatiekwartier.

Hopelijk heb je er wat van opgestoken en is ze nuttig voor een vlotte en aangename samenwerking op onze afdeling.

Mogen wij vragen om aan het einde van de stageperiode een evaluatieformulier over de stageperiode in te vullen? Dit geeft ons de kans om eventuele aanpassingen te doen naar de begeleiding van studenten toe.

Met welke vraag je ook zit, aarzel niet om contact op te nemen met de hoofdverpleegkundige, de stagementoren of iemand anders van het team.

Het OK-team wenst je een prettige en leerrijke stage.

Contactpersonen :

Verantwoordelijke operatiekwartier: Marleen Van Autrijve – 09 387 70 18

Stagementoren: Isabel Hoste / Thomas Van Havermaet